

1225

A

NAGY-KANIZSAI

ÁLLAMILAG SEGELYEZETT

KÖZSEGI NYILVANOS POLGARI FIU-ISKOLA

TIZENHATODIK

ÉRTESITŐJE

AZ

1887-88. TANÉVRŐL.

SZERKESZTÉ

MORGENBESSER JÁNOS

IGAZGATÓ.

NAGY-KANIZSA,

NYOMATOTT FISCHEL F. NYOMDÁJÁBAN

1888.

REV 85

REV 98

REV 2010

A

NAGY-KANIZSAI

ÁLLAMILAG SEGÉLYEZETT

KÖZSÉGI NYILVÁNOS POLGÁRI FIU-ISKOLA

TIZENHATODIK

ÉRTESITŐJE

AZ

1887-88. TANÉVRŐL.

SZERKESZTÉ

MORGENBESSER JÁNOS

IGAZGATÓ.

NAGY-KANIZSA,
NYOMATOTT FISCHEL F. NYOMDÁJÁBAN
1888.

REV 98

.V 2010

MAY. 1968 IL

I.

Visszapillantás az 1887—88. tanévre.

Az 1887. aug. 29-ikén tartotta meg a tantestület szervezkedő értekezletét, melyben a tanév megkezdésére, a tantárgyak felosztására és órarendre, valamint a tanításra, nevelés- és fegyelmezésre vonatkozó intézkedéseit megállapította. — A beiratások aug. 30-ikától szept. 1-ig tartottak; szeptember 2-án ejtettek meg a javító, pót- és felvételi vizsgálatok; szept. 3-án volt az ünnepélyes »Veni Sancte,« ezután folyt le az osztályrendezés, szept. 4-én vasárnap lévén, szünet és végre szept. 5-én kezdettek meg a rendes előadások, melyek semminemű kedvezőtlen mozzanat által meg nem szakítottak és zavartalanul az év végeig folytak.

A beiratások ez évi eredményét a következőkben adjuk elő: beiratkozott ugyanis a jelen tanévre összesen 128 tanuló, — megjegyzem itt, hogy rendes tanuló hiányában a VI. osztály egész éven át zárva volt, — míg az előző évben összesen a hat osztályban csak 112 tanuló jegyeztetett be és így a tanulók létszáma a múlt évvel szemben mégis 16 főnyi gyarapodást mutat. Mely körülmény fényesen igazolja a tantestületnek azon már évek óta táplált és többször általa nyilvánosságra hozott, de meg nem hallgatott óhaját, mely szerint, ha valahol, úgy Nagy-Kanizsán helye volna a kereskedelmi középiskolának. A tanulók számát tekintve, a n.-kanizsai polgári iskola hazánk összes vidéki polgári iskolái között a leglátogatottabbak közé tartozik.

A rendszeren megtartott értekezleteinknek kiválóan az osztályok tantárgyainak megállapítása, az egyes szakokban egymást kiegészítő egységes módszerű eljárásnak biztosítása volt feladata. Ezen cél elérésére havonként egy rendes értekezletet tartottunk, s a mennyiben szükségesnek látszott, rendkívüli és szakértekezletet is tartottunk. Ezen értekezleteken az osztály- és szaktanárok tettek jelentést az egyes növendékek tehetsége-, figyelme-, előmenetele-, magaviselete- és szorgalmára nézve. Az ellenőrző tanácskozás eredményéről a növendékek és szülők értesítettek. Kiváló gondot fordítottunk az ifjuság vallás erkölcsös nevelésére és fegyelmezésére. Az értekezletekről jegyzőkönyvet vettünk fel mindenkor. Intézetünk fegyelmi szabályai a tanév elején és február havában az összegyűlt tanuló ifjuság előtt felolvastattak és megma-

gyaráztattak, utmutatást adván a tanulóknak mindennemű kötelességeik teljesítésére; e tárgyban a legörvendetesebb eredményt jelezhetjük, a mennyiben egy eset sem fordult elő, hogy szigorú büntetést kellett volna alkalmazni.

Nem mulasztotta el a tantestület az ifjuság nemesebb érzéseinek fejlesztése és ápolása céljából, azok vallás erkölcsi kötelemeiknek lelkiismeretes teljesítésére is kellő gondot fordítani. Ez okból a rom. kath. tanulók a zordonabb téli hónapok kivételével vasár- és ünnepnapokon sz. misét hallgattak és az év folyamában kétszer, t. i. karácsonykor és husvétkor elvégezték a sz. gyónást és áldozást; a keresztiáró napokon és az urnapi körmeneten testületileg megjelentek A nem rom. kath. tanulók saját lelkészeiktől nyerték a hitoktatást és azok vezetése és örködése alatt teljesítették vallási kötelességeiket.

A rendes tantárgyak tanítása ez évben először az egészségtan is a III—VI osztályban — mint az az V. pontban kimutatott tananyag-vázlatból kitűnik — kivétel nélkül a nm. vallás- és közokt. ministerium által kiadott »Tanterv« szerint történt.

A tantestület tagjainak egészségi állapota az egész éven át meglehetősen kedvező volt és csak kevés esetben vált szükségessé a helyettesítés. Tanulóink között is aránylag kevés volt a betegségi eset, csak kevesen voltak olyanok, a kik hosszabb időig tartó betegeskedés miatt maradtak távol az iskolától; sokkal nagyobb volt azon tanulók száma, akik szülőik közönyössége miatt hosszabb ideig mulasztották el az előadásokat. Hosszadalmas betegségben egy tanuló szenvedett, ki tartós gyengélkedése miatt az intézetből ki is maradt.

E tanév tolyamában Schultz Károly és Morgenbesser János a III. évfőtödös fizetési pótléket kapták meg.

A tanévet megnyitó és záró ünnepélyeken kívül iskolánk e tanévben még a következőket is megtartotta: Ő Felsége a király, Ő Felsége a királyné legmagasabb névnapjai alkalmából és Deák Ferencz halálának évforduló napját; mely alkalommal az összes ifjusághoz intézett alkalmi ünnepi beszéd Iloffmann Mór nyelvtanár által, Gruner Emilia, Horváth Aveline kisasszonyok zongorajátéka, Sauer Olga, Goldschmiedt Klára kisasszonyok és Koszi Lajos valamint Simon László tanulók szavalata emelték az ünnepély magasztosságát.

A már évek óta a tanuló-ifjuság által rendeztetni szokott jótékonycélú hangversenyünk, amelynek tiszta jövődelméből szégyen és jó magaviseletű tanulók segélyeztettek, ez évben a legnagyobb sajnálatunkra elmaradott.

A múlt évekről fennmaradott segélyösszeg kitesz 293 frt 24 krt, mely összeg kamatosítás céljából a takarékpénztárban van.

Iskolánkat a lefolyt tanévben az iskolaszék három tagja, tek. Lengyel Ignácz, Plosszer Ignácz és dr. Szukits Nándor urak több ízben szerencsétlítették hivatalos látogatásukkal.

A polgári fiu-iskola lelkiismeretesen betölti hivatását és hogy minden tekintetben még nem tudta kivívni az általános elismerést, annak oka sem a vezetésben, sem a tanításban nem keresendő, hanem azon körülményből magyarázható meg, hogy a jelen szervezetével nem készíti elő a gyakorlati életre. Ha rendelkezésére állnának a szükséges eszközök, minők az ipartanműhelyek és a kereskedelmi szakoktatás, a polgári fiu-iskola is a kívánt színvonalra emelkednék. Azonban így is, amint jelenleg fennáll, fontos szolgálatot tett — amennyiben vannak már meglehetősen számmal növendékek akik ez intézetet elvégezve igen kedvező kenyérkereső pályára jutottak és közvetve számosan oly szülők, akik teljes elismeréssel tudják és akarják is méltányolni az iskola üdvös hivatását, — és tesz most is, midőn a középosztály azon gyermekeit fogadja kebelébe, akik tudományos pályákra nem készülnek, hanem néhány évi iskolázás után az iparos és kereskedő pályákon óhajtanak tovább haladni. Hogy ezen czélt mily szépen valósítja meg a polgári fiu-iskola, legjobb biztosítékul szolgálhat azon körülmény, hogy a lefolyt tanévben rendes tanuló hiányában a VI. osztály egész éven át zárva volt, és mégis a tavalyi 112 főnyi számmal szemben ez idén 128 tanuló jegyeztetett be, ami 16 főnyi gyarapodást mutat; ezen rövid statisztika is jeles bizonyítékot nyújt arra nézve, hogy a polgári fiu-iskola érezhető hiányt pótol városunkban, s hogy fejlesztése és kibővítése ma-holnap elodázhatlan közszükségletté fog válni. Ez érdemben föl is terjesztett már a tantestület memorandumot felsőbb helyre.

Az évzáró vizsgálataink a tek. iskolaszék jóváhagyásával az illető kiküldött biztosok elnöklete alatt a következőképpen tartattak meg: Junius hó 8-án hittanból a rom. kath., junius hó 17-én hittanból a mőz. vall. tanulókkal; junius hó 21—28-ig bezárólag a többi tantárgyakból osztályonként és tárgycsoportosítással, mely idő alatt közszemlére voltak kitéve a tanulók valóban avatott tanárra valló rajzai.

A tanévet junius hó 29-én hálaadó istentisztelettel, a jutalmak és ösztöndíjak valamint a bizonyítványok és az évi »Értesítő« kiosztásával rekesztettük be.

Ezekben adtam elő röviden a lefolyt tanév eseményeit, de érdemlegesen csak úgy zárhatom be évi jelentésemet, ha első sorban hálás elismeréssel rovom le köszönetünket a magas kormányoknak valamint Nagy-Kanizsa város hatóságának, mint iskolafentartónknak, melyek a közjónak hozott áldozattal tartják fel az intézetet; hálásan mondok köszönetet a tekintetes Iskolaszék-

nek azon gondozásáért, melyben intézetünket részesíteni kegyeskedik és végre mély hálaérzettel adózom tekintetes tanfelügyelőnknek, aki szívével csüng ez iskola sorsán s annak felvirágoztatását minden tőle telhető módon előmozdítani iparkodik.

II.

Jótékonysági ügy.

Tanintézetünk szegénysorsu növendékei ezen tanévben is részesültek olyan jótéteményekben, melyek iskolázásuk terheit jelentékenyen megkönnyítették.

Iskolánk jótevői sorában első helyen kell említenünk Nagy-Kanizsa város tek. hatóságát, mely a tanári könyvtár és az iskolai tanszerek szaporítására az idén 300 frtot irányzott elő; ingyenes iskolakönyvekre 61 frtot utalványozott, szegény tanulók felruházására 92 frtot fordított, a szegény tanulók közül 54-et a tandíjfizetés alól felmentett.

A nagy-kanizsai takarékpénztári részvénytársulat ezen évre is nagylelkűen megszavazott 20 frtnyi összeget azon nemes óhajtással, hogy az szegény és szorgalmas tanulók segélyezésére fordíttassék.

Főtisztelendő és ngos Tallián Ede zágrábi kanonok ur 1000 frtos alapítványa kamataiból két jeles és jóviseletű növendék részesítettett segélyben.

A szent-Istvánnapi népünnepélyt rendező bizottság a tiszta jövedelemből 25 frtot szegénysorsu tanulóknak könyvek beszerzésére kegyesen megszavazott, mely összeget tek. dr. Rothschild Samu nagy-kanizsai ügyvéd urtól, mint a bizottság pénztárosától átvettem.

Tek. Ebenspanger Lipót iskolaszéki tag és Knáusz Boldizsár iskolaszéki gondnok urak 1—1 db. aranyat a kereskedelmi számtan- és könyvviteltanban illetőleg a magy. nyelv és irodalomban legjobbnak elismert két tanulóknak jutalmazására ajánlottak tel.

A tek. iskolaszék által megszavazott 20 frtból jutalomkönyvek szereztek be azon czélból, hogy a zárünnepély alkalmával szorgalmas tanulók megjutalmaztassanak.

Tek. Fischel Fülöp helybeli könyvkereskedő ur egy szegény tanulót a szükséges rajz- és írószerekkel volt szives ellátni.

(Ezekre nézve l. a tandíjmentesek-, segélyzettek-, ösztöndíjasok- és jutalmazottakról szóló kimutatást)

Továbbá gyarapították még könyvtárunkat becses adományaikkal: a Franklin-társulat, Stampfel K., Tersánczky József, Lampel Róbert és Forster N. könyvkiadó urak.

Említendő itt még a tanulók által hozott kisebb tárgyak.

Fogadják a nemes adakozók adományaikért, melyekkel az intézet tan- és művelődési eszközeit szaporítani, a szegénysorsu ifjak bajait enyhíteni, a szorgalmasabbakat jutalmazásaikkal kitüntetni kívánták, az igazgatóságnak illetők részéről kifejezett köszönetét.

III.

Az intézet tanszereinek gyarapodása 1887—88-ban.

A tekintetes városi hatóság a lefolyt tanévre tanszerek beszerzésére és a tanári könyvtár gyarapítására 300 frtot irányzott elő; ezen összeg erejéig a következő beszerzések iránt történt intézkedés.

1. *Természettani szertár.* Plateau készüléke, Bura, Félgömbalaku edény különböző golyóval, Monochord, Ködfátyolkép készülék, Kettőspát, Villámcső, Villámsokszorozó, Indítási készülék, Fessel-Plücker készüléke, — 98 frt 50 kr.

2. *Természetrajzi szertár.* Fagyüjtemény, Terménygyüjtemény, Maggyüjtemény, Forraszcső, 25 db. ásvány, Fülemlé, Varju, Kakuk, Taranti pók, Búbos banka, Bibicz, — 50 frt.

3. *Vegyteni szertár.* 4 db. palaczk tubussal, — 9 frt 20 kr.

4. *Földrajzi szertár.* Berghaus: Karte der Alpen, Bamberg: Wandkarte von Europa, Magyarország fali térképe, Hantke: östliche und westliche Halbkugel, — 39 frt 36 kr.

5. *Rajzeszközök.* Album für Holz-Architektur, Steinhauser: Einfache Bauten, Hochstetter: Architekische Ausführungen, — 25 frt 27 kr.

6. *Tanári könyvtár.* a) *Vétel útján:* Erney József, Gyakorlati énektan I—IV. füzet, Dr. Faist und Stark. Elementar und Chorgesangsschule 4 kötet. Folyóiratok: Philologiai Közlöny, Paedagogiai Szemle, Középtanodai tanár-egyleti Közlöny, Magyar Nyelvőr, Népnevelők Lapja, Földrajzi Közlemények, Budapesti Szemle, Századok, Közoktatás, Orsz. f. nép- és polg. isk. Közlöny, Zachár Gyula, Gyak. keresk. tudományok 24 füzet, Bürgerschule, — 77 frt 67 kr.

b) *Ajándék útján:* Havas Miksa, keresk. számtan, Tersánczky József, Szabadhegy monografiája, Gálffy Ignác, köz. számtan, Hunfalvy és Schneider, földrajz, Dr. Cherwen atlasz, Ezekre kiadtunk 300 o. é. frtot.

7 *Ifjúsági könyvtár.* Az ifjúsági könyvtár számára a növénydékek által külön fizetett használati illetményekből a következők szereztettek be: Grünwald: A régi Magyarország; Abonyi: Az özvegy tehénkéje; Rákosi I.: A tragikum; Szathmáry: A honboldogítók; Tolnay L.: A báróné tensasszony, A polgármester ur; Zádor Gy. levelezése Kazinczyval; Stanley: Utazás Középfrikában; Kürthy: A skalpvadászok, A tüzföld, Jó könyvek 2—3 köt.; Gönczy tanulmányok; Dr. Halasy: Emlékkönyv; Mulattató zsebkönyvtár 44 füzet; A nagy világ; Vajda V.: Délszaki ég alatt; Benedek: Székely tündérország; Szathmáry: Török világ Magyarországon; Verne I.: Dél csillaga; Jókai: Életemből 3 köt.; Szathmáry: Gr. Teleky Blanka élete; Tóth S.: Kurucz világból; Valter K.: Regekunyhó; Szathmáry: Vitéz Holubár Venczel; Stevenson: A kincses sziget; De Gerando: Az emberiség jótevői; Benedek: Kölcsey F. élete és művei; Lauka G.: A multból a jelennek; Gyarmathyné: A hegyek közül; Sikor M.: Apró-cseprő historiák; Tóth József: A falu nótái, A nóták szegényei; Margalits: Hősi eposok meséi; Kazinczy F.: Összes művei 5 kötet; Berczik Árpád: Vig órák. Összesen 85 ft 48 kr. — A könyvek bekötésére és kijavítására 34 ft 52 kr. fordított; összesen 120 ft.

IV.

Felügyelet és iskolai személyzet.

a) Felügyelő testületek:

1. *A nagyméltóságú vallás- és közoktatásügyi magyar kir. miniszterium és a zalamegyei tankerület kir. felügyelősége.*

2. *Nagy-Kanizsa rendezett tanácsu város képviselő testületéből választott iskolaszék tagjai:*

<i>Elnök:</i>	<i>Jegyző:</i>
<i>Babóchay György</i>	<i>Németh Ignác</i>
<i>Alelnök:</i>	<i>Gondnok:</i>
<i>Nusecz József</i>	<i>Knáusz Boldizsár</i>
<i>Dr. Benczik Ferencz</i>	<i>Lengyel Lajos</i>
<i>Bún Samu</i>	<i>Lőwy Adolf</i>
<i>Ebenspanger Lipót</i>	<i>Miháleczy József</i>
<i>Eperjessy Sándor</i>	<i>Morgenbesser János</i>
<i>Faicz Lajos</i>	<i>Dr. Neusiedler Antal</i>
<i>Garai Benő</i>	<i>Plihál Ferencz</i>
<i>Dr. Gerő József</i>	<i>Plosszer Ignác</i>
<i>Haba József</i>	<i>Récsey György</i>
<i>Hegedüs László</i>	<i>Rózsavölgyi Antal</i>
<i>Hertelenly Béla</i>	<i>Simon Gábor</i>
<i>Hoffmann Mór</i>	<i>Dr. Schreyer Lajos</i>
<i>Horváth Károly</i>	<i>Dr. Szukits Nándor</i>
<i>Janky Károly</i>	<i>Tersánczky József</i>
<i>Knortzer György</i>	<i>Dr. Tripammer Rezső</i>
<i>Kovács Béla</i>	<i>Trojkó Lajos</i>
<i>Lengyel Ignác</i>	<i>Dr. Tuboly Gyula</i>

A vallásfelekezet képviselői:

Hütter Lajos evang. lelkész és hitoktató.

Letlinger Kelemen r. kath. lelkész, városi h. plébános.

Dr. Neumann Ede izr. főrabbi és hitoktató.

Pavlekorits Method g. kath. lelkész és hitoktató.

b) A tantestület és működésének kimutatása.

1. **Morgenbesser János** igazgató, polg. iskolákra képesített tan., a kir. magy. t. természettudományi társulat, a nagy-kanizsai iskolaszék tagja, a vegyt. labor., a termény- és természettani szertár valamint a tanári könyvtár öre; tanította a természetrajzot a II. III., a természettant a IV. V., a vegytant az V. és VI. az ipartant a VI., az egészségtant a III—VI osztályban. H. ó. 17. szolgálati éve ezen intézetnél 15.

2. **Hock János** zene és énekekre képesített tan., városi kántor, a II. osztály főnöke, tantestületi értekezletti jegyző; tanította az éneket minden osztályban, a természetrajzot és földrajzot az I. osztályban. H. ó. 9; sz. éve ezen int. 8.

3. **Hoffmann Mór** rendes tan., közép tanodákra és polg. iskolákra képesített tan., az I. osztály főnöke, Nagy-Kanizsa város képviselő testületének és a városi iskolaszéknek tagja, tanította a magyar nyelvet és irodalmat az I., IV., V., VI., a német nyelvet a III., V., VI. osztályban. H. ó. 20.; sz. éve ezen int. 13*)

4. **Pongrácz Adolf** tornára képesített tan., a tornaszerek öre; tanította a tornaszatot minden osztályban, a német nyelvet az I., a szépirást az I., II., III. osztályban. H. ó. 8.; sz. éve ezen int. 14.

5. **Rozgonyi Lajos** rendes tan., polgári iskolákra képesített tan., a VI. osztály főnöke; tanította a számtant és mértant az I. a földrajzot, német nyelvet a II., számtant a VI. a számtant és mértant a III. és IV. osztályban. H. ó. 20.; sz. éve ezen int. 14.

6. **Schmidt Károly** rendes tan., polg. iskolákra képesített tan., a IV. oszt. főnöke; a földrajzi eszközök öre; tanította a német nyelvet, földrajzot, történelmet a IV., a földrajzot, történelmet a III., a történelmet és alkotmánytant az V. és a történelmet a VI. osztályban, H. ó. 20.; sz. éve ezen int. 13.

7. **Schultz Károly** rendes tan. polgári iskolákra képesített tan., a III. osztály főnöke, a rajztanszerek öre; tanította a mértani és szabadkézi rajzot az I., II., III., IV., a mértani rajzot az V. és VI. osztályban. H. ó. 24.; sz. éve ezen int. 16.

8. **Zánkay Zsigmond** rendes tan., polg. iskolákra képesített tan. az V. osztály főnöke és az ifjusági könyvtár öre; tanította a magyar nyelvet a II. és III., a számtant és mértant a II., a számtant az V a könyvtartant az V. és VI. osztályban. H. ó. 20.; sz. éve ezen int. 12.

Hitoktatók.

9. **Hoffmann Mór** polg. isk. tan., izr. hitoktató.

10. **Hütter Lajos** evg. lelkész., az evg. tanulók hitoktatója.

11. **Pichler Pál** szt.ferenczrendi áldozár, r. k. hitoktató.

12. **Pavlekovits Method** g. kath. lelkész és hitoktató.

*) Irodalmilag is működött.

V.

Az 1887—88. tanévben bevégzett tananyag áttekintése,
tankönyvek és tanárok.

Első osztály.

Osztályfőnök : HOFFMANN MÓR,

Tantárgy	Heti óraszám	Tanár	Tankönyv	Bevégzett tananyag
Hit- és erkölcsstan	1			E tantárgy osztályok szerinti felosztásának és terjedelmének meghatározása a felekezeti hatóságok jogköréhez tartozik.
M a g y a r n y e l v	5	Hoffmann Mór	Hoffmann Mór magyar nyelvtan. Szvorényi I. magyar olvasók. I. r.	a) Elbeszélő prózai és költői olvasmányok, különösen a népmese, népmonda, magyar történeti monda. Értelmes és kellően hangsúlyozott olvasás; az olvasmányok tartalma, megmagyarázása, az olvasmányok tartalmának szabadon való elbeszélése; könyv nélkül tanult versek szavalása b) Nyelvtan: egyszerű mondat és mondatrészek, fő- és mellékmondat megkülönböztetése. — Mondattani alapon a teljes alaktan, tekintettel a hangtani módosulásokra, szóképzés, szócsoportok egybeállításával; az előképzők. c) Hetenkint egy írásbeli iskolai vagy házi dolgozat.
Német nyelv	2	Pongrácz Adolf	Hoffmann M. német nyelvtan és olvasók. I. r.	Egyszerű mondat, mondatrészek megkülönböztetése. A konjugatióból a személyragozás és az igealakok megkülönböztetése idő és módjelzők alapján. A deklináció és motio. Szótanulás hetenkint két írásbeli dolgozat.
Földrajz	2	Hock János	Dienes Péter m. oszt. földrajza.	A magyar-osztrák monarchia földrajza, különösen Magyarország földrajza, az osztrák tartományok csak általános áttekintése, kiválólág az első természeti viszonyai.

Tantárgy	Heti óraszám	Tanár	Tankönyv	Bevégzett tananyag.
Számítan	3	Rozgonyi Lajos	Lutter számt. I. r.	A tizedes számrendszer. A négy számolási művelet egész számokkal és tizedes törtekkel. A tört mint hányados és viszony; közöséges törtekkel való számolás. A hazai mértékek ismertetése; idő számítás.
Mértan	2	Rozgonyi Lajos	Mocnik mértani nézlettan I. r.	Planimetriai elemek. Pontok, vonalok és szögek fekvési és mérési viszonyai. A legfontosabb sík idomok tulajdonsági és alakítása. Az idomok összeillősége, symetriája, hasonlósága és a terület meghatározása.
T e r m é s z e t r a j z	3	Hock János	Róth Samu ásványtan és növénytan elemei.	a) Téli hónapokban az ásványtanból egyes osztályok alapjellemével bíró a mezei gazdasági, különösen az ipari ismeretek alapjául szolgáló ásványok példányain szemléltettek azok ismertető jegyei; az ásványok találási helyük és hasznuk. b) Tavaszai és nyári hónapokban egyes seregeket jellemző, azonban a mezei gazdaságban és az iparban használatni szokott növénypéldányokon kerestettek fel a növények ismertető jegyei; a növények növesi helyük és hasznuk.
Mértanirajz	2	Schultz Károly		Szerkesztői síkmértan elemei (eszközökkel)
Szabadkézi-rajz	2	Schultz K.		Előkészítés a rajzolásra. Egyenes vonalok, görbe vonalok s ezekből összetett egyszerű diszitmények. Síkmértani idomok. Egyszerű mértani testek, sodrony és teljeslapu mintákról árnyékolást; — a mintázás kezdete.
Szépírás	1	Pongrácz Adolf		Ütény szerint tanulták az ugynevezett angol szépírást.
Torna	1	Pongrácz Adolf		A menés, futás nehezebb nemei mellett gyakorolták a sorkanyarodásokat és a sorok mozdulatának, összeállításának és kifejlésének különféle nemeit. Szabadgyakorlatok.
Ének	2	Hock János		A helyes és biztos hangvétel módjának ismertetése; a mell- és fejh hang megkülönböztetése; az időméretről; időméretes gyakorlatok az első v. alaphangtól fokozatosan a hetedik-ig különböző magasságban tekintettel a helyes lélegzetvételre; az 1--6 lépcsők keretében mozgó néhány egyházi és világi dalnak alkalmazása; hangjegyek írása és olvasása. Az éneklés ápolása egészségi szempontból.

Második osztály.
Osztályfőnök: HOCK JÁNOS.

Tantárgy	Heti óraszám	Tanár	Tankönyv	Bevégzett tananyag.
Hit- és erkölestan	1			Lásd I. osztály.
Magyar nyelv	5	Zánkay Zsigm.	Hoffmann M. magyar nyelvtana Szvorényi J. magyar olvasók. II. r.	Olvasmányok és azoknak feldolgozása. Összetett szerkezetű mondatok taglalása és szerkesztése; mellék- és alárendelt mondatok. A szókötés, a szóképzés. Hetenkint egy írásbeli iskolai vagy házi dolgozat.
Németnyelv	2	Rozgonyi Lajos	Hoffmann Mór német nyelvtan és olvasók. I. r.	Az I. osztályban tanultakon kívül a fő- és mellékmondatok. Teljes conjugáció. A melléknév, viszonyzó, a névmás és a számnév. Hetenkint két írásbeli dolgozat.
Földrajz	2	Rozgonyi Lajos	Dienes P. Az 5 világr. földr.	Európa bővebb és Azsia összébb vont ismertetése oly módon, mint az I. osztályban.
Számтан	3	Zánkay Zsigmond	Lutter számтан II. r.	Számolási rövidítések, számtani miveletek korlátolt pontossággal. Az arányosság fogalmának fejlesztése. Egyszerű hármasszabály; a számolásmód. Mértani viszonyok és arányok elemei. Százalék.
Mértan	2	Zánkay Zsigmond	Mocnik mért. nézlettan I. r.	Stereometriai elemek a sík, az egyenesek és síkok absolut és relativ fekvése. Lap-szög és szögletek. A legfontosabb testek tulajdonságai és hálózata. A testek felszínének és térfogatának meghatározása.
Természetrájz	3	Morgenbesser János	Róth Samu az állattan elemei.	Egész éven át tanítottak az állatok főbb osztályaiból, az alapjellemmel bíró egyszerűs mind a mezeli gazdaságban és az iparban használtatni szokott állatpéldányokon az ismertető jegyek, az állatok tartózkodási helyök, táplálkozási és szaporodási módjok, sajátásaik és hasznuk. Az állati rendszer főbb alapvonalai és az állatoknak meghatározása. Embertan.

Tantárgy	Heti óraszám	Tanár	Tankönyv	Bevégzett tananyag
Mértani rajz	3	Schultz Károly	Krisz Fer. elemi ábrázolásban	Vettülettan elemei, pont, vonal siktérbeli helyzetének meghatározása, egymáshoz való viszonyok.
Szabadkézi rajz	2	Schultz Károly		Fali táblákra előrajzolt ábrákról, fali nagy képekről, ékitmények elemei. Fokozatos előhaladás a mintázásban.
Szépírás	1	Pongrácz Adolf		Lásd I. osztály.
Torna	1	Pongrácz Adolf		Lásd I. osztály.
É n e k	1	Hock János		Az első 6 lépcsőnek kiegészítése; A hanglétrának, egész és fél lépcsők megismertése, ezek alapján pedig a hanglétra-szerkesztés törvényének levezetése; az alakítójegyek; a zongora billentyűzet ismertetése; rythmikai és dynamikai gyakorlatok a hanglétra keretében; hangjegy írás és olvasás gyakorlása. Két-szólamu egyházi és világi dalok.

Harmadik osztály.

Osztályfőnök: SCHULTZ KÁROLY.

Tantárgy	Heti óraszám	Tanár	Tankönyv	Bevégzett tananyag
Hit- és erkölestan	1			Lásd I. osztály.
Magyar nyelv	4	Zánkay Zsigmond	Ihász G. m. nyelvt. Szvorényi magy. olvasók. III. r.	Egészet alkotó történelmi olvasmányok. Elbeszélő költemények. A nyelvtan rendszeres áttekintése. A hangsúlyos vers ismertetése. Hetenkint egy írásbeli dolgozat.
Német nyelv	3	Hoffmann Mór	Hoffmann Mór ném. nyelvtan és olv. II. r.	Egyszerű és bővített mondatok: a mondatrészek, a fő- és mellékmondatoknak megkülönböztetése. Név- és igeragozás. szóképzés elemei. Szóbeli fordítás magyarból németre; kisebb darabok megtanulása könyv nélkül.

Tantárgy	Heti óraszám	Tanár	Tankönyv	Bevégzett tananyag
Földrajz	2	Schmidt Károly	Dienes P. az öt világr. földrajza	Amerika bővebb, Afrika és Ausztrália összefüggő ismertetése, tekintettel a felfedezések történelmének főbb mozzanataira.
Történelem	2	Schmidt Károly	Schwicker J. H. magy. története	A magyarok történelme oly rövid áttekintésben, hogy egy év alatt az egészet át lehet venni.
Számтан	3	Rozsgonyi Lajos	Mauritz R. Köz. számt. II. r.	Összetett hármasszabály. Kamatszámolás. Határidő számolás. Láncszabály. Az arányos osztás. Elegyítési feladatok.
Mértan	1	Rozsgonyi Lajos	Močnik mért. nézl. II. r.	Egyszerű vonalú idomok. Az összeillőség, szymetria, hasonlóság és területmeghatározás. Görbe vonalú idomok. A körtan.
Természetrajz	3	Morgenbesser János	Roth Samu ásványtan és növénytan elemei	Téli hónapokban az ásványtani ismeret kibovított a közettannal s a geologia alapvonaláival. — Tavaszi és nyári hónapokban a növények szervezete és életfolyama ismertetett meg.
Mértanirajz	2	Schultz Károly	Krisz Fer. elemi ábrázolásban	A vetülettan ismétlése és folytatása; síkok által határolt a görbe felületű rendez mértani testek ábrázolása. Árnyékszerkesztés. A látkép szerkesztése.
Szabadkézi rajz	2	Schultz Károly		Görög, középkori s keleti stílusú építmények rajzolása és színezése lapmintákról. Összetettebb építmények féldomboru mintákról.
Szépíráás	1	Pongrácz Adolf		Lásd I. osztály.
Torna	1	Pongrácz Adolf		Lásd I. osztály.
Ének	1	Hock J.		Lásd II. osztály.
Egészség-tan	1	Morgenbesser János	Dr. Széll Lajos	A levegő, jó lakás, ruházat, tisztaság, táplálék és italok.

Negyedik osztály.
Osztályfőnök: SCHMIDT KÁROLY.

Tantárgy	Heti óraszám	Tanár	Tankönyv	Bevégzett tananyag.
Hit- és erkölestan	1			Lásd I. osztály.
Magyar nyelv	3	Hoffmann Mór	Bodnár Zs. irályt. és olvasókönyv I. r. Környei gyak. irálytan.	Arany Toldija. Az olvasmány tartalmának megértetésén kívül a mű szerkezete. Leírások a stílus általános törvényei. A prózai és a költői stílus különbségei tekintettel a legfontosabb ügyiratokra. A mértékes vers ismertetése. Hetenkint egy írásbeli dolgozat.
Német nyelv	3	Schmidt Károly	Hoffmann Mór német. nyelvtan és olvasók. II. r.	Az összetett szerkezetű mondatok taglalása és alkotása; az ezekhez szükséges nyelvtani alakok és szabályok ismertetése. A mondattannak és szóképzéstannak kiegészítése. Fordítás és könyvnelküliek tanulása. Végül a német nyelvtan részletes áttekintése.
Földrajz	2	Schmidt Károly	Dienes P. az öt világr. földrajza	A három első osztályban tanult földrajzi ismeretek összefoglalása és az egész áttekintése. A matematikai és phisikai földrajz elemei s a földabroszok készítése.
Történelem	3	Schmidt Károly	Neumann S. világtört. I. II. r.	A keleti népek, görögök és rómaiak története. Népvándorlás. Új államok. Az izlam. A pápaság és a kereszties hádjáratok. A középkori viszonyok beomlása.
Számтан	3	Rozgonyi Lajos	Mauritz R. köz. számt. II. r.	A hazai, valamint a legfontosabb külföldi pénzrendszerek ismertetése. Arfolyamszámítás. Lerovás és váltóleszámítolás. Az ellentett szám, a hat első alaplmitvelet betűkkel. Első fokú egyenletek egy ismeretlennel.
Mértan	1	Rozgonyi Lajos	Mocnik F. mért. nézlettan II. r.	A tér felmérése és területe kiszámítása. A térfogat felmérése és köbtartalma kiszámítása, alkalmazva ezt a töltések, földkiásások, épületek falai köbtartalmának kiszámítására.
Természettan	3	Morgensbesser János	Greguss Gyula természetana	A testek általános tulajdonságai. A testek mozgása. Az erők és azok sulyegyene. A munka. A gépek. A hő.

Tantárgy	Heti óraszám	Tanár	Tankönyv	Bevégzett tananyag
Mértani rajz	2	Schultz Károly		Mértékszerinti rajzolás. A mértani rajz alkalmazása az építészeti szerkesztésre.
Szabadkézi rajz	3	Schultz Károly		Ekitmények domborművekről, virág, emberi fej és testrészek rajzolása dombornú mintákról. A renaissance stíl alapvonala. Mintázás.
Torna	1	Pongrácz Adolf		Az alsóbb osztályokban végzettekén kívül gyakoroltattak a katonai test- és fegyvergyakorlatok.
Ének	1	Hoek János		A hanglétrák szerkesztésének folytatása mindkét nembeli alakítójegyek segélyével; kemény- és lágyhangnemek közötti különbség feltüntetése; az „enharmonia“ keletkezése, az énekhang változásáról (mutálás) az énekhang jellege szerint való felosztása: a különféle kulcsokról. Két- és háromszólamu egyházi és világi daloknak leginkább hallás után való betanulása.
Egészségtan	1	Morgenbesser János	Dr. Széll Lajos	Lásd III. osztály.

Ötödik osztály.

Osztályfőnök: ZÁNKAY ZSIGMOND.

Tantárgy	Heti óraszám	Tanár	Tankönyv	Bevégzett tananyag
Hit- és erkölestan	1			Lásd I. osztály.
Magyar nyelv	3	Hoffmann Mór	Gyulai Béla irodalom ismertető Környei J. gyakorl. irályt. II. r.	Olvasmányok: Az újabbkori irodalombeli költők és drámaírók műveiből válogatott darabok olvasatása, tartalmi magyarázat mellett a drámai compositio megértetése. Prózaí olvasmányul a szónoki beszéd. Üzleti levelek, szerződések, kötelezvények. Hetenkint egy írásbeli dolgozat.

Tantárgy	Heti óraszám	Tanár	Tankönyv	Bevégezett tananyag
Német nyelv	3	Hoffmann Mór	Hoffmann Mór ném. nyelv- tan és olvk. III. r.	Német nyelv és mondattan ismétlése mel- lett könnyebb német olvasmányok olvasta- tása. Fogalmazások. néhány vers és néhány próza darab könyv nélkül megtanulása.
Történelem	3	Schmidt Károly	Dr. Ribáry Fer. világ- történelme	Európa történelmének folytatása a leg- újabb korig nevezetesen: a felfedezések, reformáció, vallási és nemzeti háborúk. A fejedelmi abszolútizmus kora. Az amerikai szabadságharc. A francia forradalom és és Napoleon kora. Az újabb forradalmak és az állami újabb alakulások.
Számтан	3	Zánkay Zsigmond	Mocnik F. bettiszámт.	Logarithmus. Első foku egyenletek több ismeretlennel. Másodfoku egyenletek egy ismeretlennel. Regula falsi. Első foku szám- tani és mértani sorok.
Könyvvi- teltan	1	Zánkay Zsigmond	Roller és W. könyv- viteltana	Az egyszerű könyvvitel, alkalmazva ezt az iparra, mezeti gazdaságra és kereskede- lemre.
Természettan	3	Morgenbesser János	Greguss Gyula ter- mészettan Berecz A. csill. föld- rajz	A hang, fény, villamosság és delejesség tünetményei. A kosmografia elemei.
Vegyтан	2	Morgenbesser János	Haydu Gy. vegytan	A levegő, víz, só, mészkő, szén, stb.-ből kiindulva, az elemeknek s azok fontosabb vegyületeinek ismertetése. — A vérlugsó, bor, eczet, szappan, növényrost, keményítő, cukor, cserző anyagok, szerves savak, aljak stb. vegyek megismertetése.
Alkotmánytan	2	Schmidt Károly	Mártonfi M. magyar alkotmány- tan	A magyar irodalom szerkezetéről, alkot- mányáról, népképviselőtéről, kormányáról, és kormányzásáról. A váltó jog és a csőd- törvény főbb vonalai.

Tantárgy	Heti óraszám	Tanár	Tankönyv	Bevégzett tananyag.
Mértanui ajz	3	Schultz Károly		Gyakorlatok a vázoló asztallal és a szög- mérő műszerekkel való mérésekben, a terü- letek felosztásában, a területek kiszámítá- sában, térkép készítésében.
Torna	1	Pongrácz Adolf		Lásd IV. osztály.
Ének	1	Hock J.		Lásd IV. osztály.
Egészség- tan	1	Morgenbesser János	Dr. Széll Lajos	Lásd III. osztály.

Hatodik osztály.

Osztályfőnök: ROZGONYI LAJOS.

Tantárgy	Heti óraszám	Tanár	Tankönyv	Bevégzett tananyag.
Hit- és erkölcstan	1			Lásd I. osztály.
Magyar nyelv	3	Hoffmann Mór	Gyulay B. Irodalom ismertető Névy J. gyakorl. irályt. II. r.	Az újabbkori költők és drámairók; szó- nokok válogatott művei olvastatása. A ma- gyar irodalom története. Fogalmazási gya- korlatok és ügyiratok írásban.
Német nyelv	3	Hoffmann Mór	Hoffmann Mór ném. nyelvtan és olvasók. III. r.	Nehezebb olvasmányok olvastatása köl- tői és prózai művekből. Nehezebb fogal- mazványok készítettése. Elbeszélő költe- mények, történelmi tárgyú prózák könyv nélkül előadatása.
Történelem	3	Schmidt Károly	Ribári F. Magy. orsz. története	Magyarország pragmatikai történelme, kü- lönös tekintettel a társadalmi viszonyok és a közjogi törvényhozás fejlődésére.

Tantárgy	Heti óraszám	Tanár	Tankönyv	Bevégzett tananyag.
Számítan	3	Rozgonyi Lajos	Močnik F. betűszám-tana	Kapcsolástan. A valószínűségi számítás elemei. A törlesztési és évjáradéki számítások. A biztosító intézeteknél, takarékpénztáraknál, jegybankoknál, részvénytársulatoknál előforduló számítások. Állam- és magán sorsjegyek.
Könyvvitelan	2	Zánkay Zsigmond	Roller és W. könyvvitelana	A kettős könyvvitel, alkalmazva kereskedelemre. Takarékpénztárak, részvénytársulatok munkálatai.
Vegytan	2	Morgenbesser János	Haydu Gy. vegytana	Lásd V. osztály.
Ipartan	2	Morgenbesser János	Legeza V. Technologia	A fémek és érczek: a gyapot, len, kender, gyapju, selyem szövés; a papirgyártás, a bőr és cserzése; a zsirok és szappanok; a liszt, keményítő, cukor, szeszes italok, eczet; kávé, thea, fűszerek; az üveg és agyag edények, mész, gipsz; világítás, fűtés, gyújtószerek és a robbanó anyagok.
Mértani rajz	3	Schultz Károly		Lejtmérések, alkalmazva ezt a vízvezetés, öntözés, alagesővezésre és vízlecsapolásra.
Torna	1	Pongrácz Adolf		Lásd IV. osztály.
Ének	1	Hock J.		Lásd V. osztály.
Egészségtan	1	Morgenbesser János	Dr. Széll Lajos	Lásd III. osztály.

Az ifjuság érdemsorozata az 1887—88. tanév végén.

Rövidítések magyarázata: Elömenetelre nézve: jel=jeles, jó=jó, elgs=elgséges, elgt=elégtelen. Szorgalomra nézve: erny=ernyedetlen, dics=dicséretes, vált=változó, hny=hanyatló. Magaviseletre nézve: jó=jó, szb=szabályszerű, ksz=kevésbé szabályszerű. r=rosz. Egyéb rövidítések: r. k.=róm. katolikus, g. k.=görög keleti, h. h.=helvét hitvallásu. ág. ev.=ágostai evangélikus, m. v.=mózes vallásu, ism.=ismétlő, fm.=felmentetett

I. OSZTÁLY.

A tanuló neve és vallása, ismétlő-e?	Hittan	Magyar nyelv	Német nyelv	Földrajz	Számítan	Mértan	Termé- szetrajz	Mértani rajz	Szabad kézi rajz	Szépíráás	Torna	Ének	Szorgalom	Magá- viselet
Aigner Géza r. k.	jó	jó	elgs	jó	jó	jó	jó	elgs	elgs	jó	elgs	jó	vált	szb
Alstadter György m. v.	ki	ma	radt											
Antal János r. k.	ki	ma	radt											
Antalics Ignác r. k.	jó	elgs	elgs	elgs	jó	jó	elgs	jó	jó	elgs	elgs	jó	vált	jó
5 Augenföld Ferencz m. v.	jó	jó	elgs	jó	jó	jó	elgs	elgs	elgs	elgs	jó	elgs	vált	jó
Bakos László h. h.	ki	ma	radt											
Bárány Dezső ág. ev.	elgs	jó	elgs	jó	jel	jel	jó	elgs	elgs	elgs	elgs	elgs	vált	szb
Baron Rezső m. v.	jel	jel	jó	jel	jó	jó	jel	jó	elgs	jó	jó	fm	dics	jó
Besznicza József r. k. ism.	ki	ma	radt											
10 Bindinger Gyula r. k. ism.	ki	ma	radt											
Biró Ferencz r. k.	jó	jó	jó	elgs	jó	jó	elgs	elgs	elgs	jó	elgs	jó	vált	jó
Buváry Károly r. k.	jó	elgs	elgs	elgt	elgs	elgs	elgs	elgs	elgs	elgs	elgs	jó	hny	szb
Csemits Jenő r. k. ism.	ki	ma	radt											
Csillag Károly r. k.	elgs	elgs	elgs	elgs	jó	elgs	jó	elgs	jó	jó	jó	jó	vált	szb
15 Czelczer Géza r. k.	elgt	elgt	elgt	elgt	elgt	elgt	elgt	elgt	elgs	elgs	elgs	elgt	hny	jó
Erdélyi György r. k.	elgt	elgs	elgs	elgt	elgs	elgs	elgt	elgt	elgs	jó	elgs	elgs	hny	jó
Fabick Tivadar r. k.	jó	elgs	jó	elgs	jó	jó	jó	jó	jó	jó	jó	jó	vált	jó

A tanuló neve és vallása, ismétlő-e?		Hittan	Magyar nyelv	Német nyelv	Földrajz	Számtan	Mértan	Termé- szetrajz	Mértani rajz	Szabad- kézi rajz	Szépíráás	Torna	Ének	Szorgalom	Magas viselet	
	Dravec Lajos r. k.	ki	ma	radt												
	Durinyi Lajos r. k.	jó	jó	jó	elgs	jel	jel	jó	elgs	elgs	jó	jó	jó	vált	jó	
10	Éder Ferencz r. k.	jel	jel	jó	jó	jel	jel	jó	jó	jó	jó	jó	elgs	dics	jó	
	Fagyas Lajos r. k.	jel	jel	jel	jel	jel	jel	jel	jel	jel	jó	jó	jó	erny	szb	
	Gaál János r. k.	jel	jel	elgs	elgs	jel	jel	jó	elgs	elgs	elgs	jó	jel	vált	szb	
	Gerstner Győző r. k. ism.	ki	ma	radt												
	Golobics Sándor r. k.	jel	jel	jó	jel	jel	jel	elgs	elgs	jó	jó	elgs	elgs	dics	jó	
15	Guttmann Géza mőz. v.	elgs	elgs	elgs	elgs	jó	elgs	jó	elgs	elgs	elgs	elgs	elgs	vált	jó	
	Haspel Ferencz r. k.	jó	jó	jó	jó	jó	jó	elgs	elgs	elgs	jó	jó	jel	vált	szb	
	Kitzinger Rezső r. k.	ki	ma	radt												
	Kocsis Ödön r. k.	jel	jel	elgs	elgs	jel	jó	jó	elgt	elgs	elgs	elgs	elgs	hny	szb	
	Korpics József r. k.	jó	jó	jó	jó	jel	elgs	elgs	elgs	elgs	jó	jó	jel	vált	jó	
20	Kovács Emil r. k.	jel	jó	jó	elgs	jó	jó	elgs	jó	elgs	elgs	elgs	jó	vált	szb	
	Lenk Zsigmond r. k.	jel	jel	jó	jel	jel	jel	jel	jó	jó	elgs	elgs	jel	dics	szb	
	Marton Vilmos ág. ev.	jel	elgs	elgs	elgs	elgs	jel	elgs	elgs	elgs	elgs	elgs	elgs	vált	jó	
	Misner Zsigmond mőz. v.	jel	jel	jel	jel	jel	jel	jó	jó	jó	jó	jó	jel	dics	szb	
	Moldauer Henrik r. k.	jel	elgt	jó	elgs	jó	elgs	elgs	elgs	jó	jó	jó	elgs	hny	jó	
25	Stocker Lajos r. k.	jel	jel	jó	jel	jel	jel	jó	elgs	elgs	elgs	elgs	elgs	vált	jó	
	Subicz János r. k.	jel	jel	jó	jel	jel	jel	jó	elgs	jó	jó	jó	jó	dics	jó	
	Tibolt Boldizsár r. k.	jel	jó	elgs	jó	jó	jel	jel	jó	jó	jó	jó	jó	vált	szb	

III. OSZTÁLY.

A tanuló neve és vallása, ismétlő-e?	Hittan	Magyar nyelv	Német nyelv	Földrajz	Törté- nelem	Számtan	Mértan	Termé- szetrajz	Mértani rajz	Szabad- kézi rajz	Szépíráás	Torna	Ének	Egész- ségta n	Szorgalom	Magya- viselet
Banekovits János r. k.	jel	jel	jó	jel	jel	jel	jel	jel	jel	jel	jel	jó	jó	jel	erny	jó
Dorner Alajos r. k.	jó	jó	elgs	elgs	elgs	jó	jó	elgs	elgs	elgs	elgs	jó	jel	jó	vált	szb
Dziallas Ernő r. k.	jel	elgs	elgs	jó	jó	elgs	elgs	jó	elgs	jó	elgs	elgs	elgs	elgs	vált	jó
Hafner Antal r. k.	jel	elgs	jó	jó	jó	jó	jó	jó	jel	jó	jel	jó	jel	jó	dics	jó
5 Horváth János r. k.	jó	jel	elgs	jó	jel	jó	jó	jó	jó	jel	jó	elgs	elgs	elgs	vált	szb
Németh Géza r. k.	jó	elgs	elgs	elgs	elgs	elgs	elgs	jó	elgs	elgs	elgs	elgs	elgs	jó	vált	szb
Országh György r. k.	ki	ma	radt													
Persits János r. k.	jó	jó	elgt	jó	jó	jó	jel	elgs	elgs	elgs	elgs	elgs	jó	elgs	hny	szb
Radasits István r. k.	jó	elgs	elgt	elgs	elgs	elgs	elgs	elgs	jó	jó	jó	elgs	jel	jó	hny	jó
10 Reiner Alajos r. k.	jó	jó	elgs	jó	jó	elgs	elgs	elgs	jó	jó	elgs	jó	jó	elgs	vált	szb
Roming Ignác r. k. ism.	elgs	jó	elgs	jó	jó	jel	jel	jó	jó	jel	elgs	elgs	elgs	jó	vált	szb
Schwetz Ferencz r. k.	ki	ma	radt													
Stercz Rezső r. k.	ki	ma	radt													
Stern Ernő möz v.	ki	ma	radt													
15 Szatnik Károly r. k.	jó	elgt	elgt	elgs	elgs	elgt	elgt	elgs	jó	jel	jó	jó	jó	elgs	hny	jó
Trebár Ernő r. k.	jel	jel	jel	jel	jel	jel	jel	jel	jel	jel	jel	jó	jel	jó	erny	szb
Weber Rezső r. k.	jó	jó	jó	jó	jó	jó	jel	elgs	jó	jó	jel	jó	jó	elgs	vált	szb

IV. OSZTÁLY.

A tanuló neve és vallása, ismétlő-e?	Hittan	Magyar nyelv	Német nyelv	Földrajz	Történe- lem	Számítan	Mértan	Termé- szettan	Mértani rajz	Szabad- kézi rajz	Torna	Ének	Egész- ségtan	Szorgalom	Magá viselet
Aposztolovits Sándor r. k.	jó	elgs	jel	jó	jó	jó	jó	elgs	elgs	elgs	jó	jel	elgs	vált	szb
Belus László r. k.	jel	jel	jel	jel	jel	jel	jel	jel	jel	jel	jó	jó	jel	dics	jó
Csillag József r. k.	jó	elgs	elgs	elgs	elgs	elgs	elgs	elgt	elgs	elgs	jó	jó	elgs	hny	szb
Farkas György r. k.	jel	elgs	elgs	jó	jó	elgs	jó	jó	elgs	jó	jó	jel	jó	vált	jó
5 Gergye Sándor r. k.	jel	jel	jel	jel	jel	jó	jel	jel	jel	jel	elgs	jel	jel	erny	jó
Gürtler Ferencz r. k.	jel	jel	jel	jel	jel	jel	jel	jel	jel	jel	jó	jel	jó	erny	jó
Hadnagy Imre r. k.	jel	jel	jó	jel	jel	jel	jel	jel	jó	jó	jó	jó	jó	dics	jó
Horváth Gyula r. k.	jó	elgs	elgs	elgs	elgs	jó	jó	elgs	elgs	elgs	jó	jel	elgs	vált	jó
Horváth János r. k.	jó	elgs	elgs	elgs	elgs	elgs	jó	elgs	elgs	elgs	jó	jel	elgs	vált	jó
10 Höffer Ferencz r. k.	jel	jel	jó	jel	jó	jel	jel	jó	jel	jel	jó	jó	jó	dics	jó
Junker Rezső r. k.	jó	elgt	jel	jó	jó	elgs	jó	elgt	elgt	elgt	elgs	jel	elgs	hny	jó
Matkovits Mihály r. k.	elgs	elgs	elgs	elgs	elgs	elgt	elgt	elgt	elgt	elgs	elgs	jó	elgs	hny	jó
Récsey Ferencz r. k.	ki	ma	radt												
Rüttel Frigyes ág. ev.	ki	ma	radt												
15 Varga Jenő r. k.	jó	elgs	elgs	elgs	elgs	jó	jó	elgs	elgs	elgs	jó	elgs	elgs	vált	szb
Wagner Adám r. k.	jel	elgs	jó	jó	jó	jó	jó	jó	jó	jó	jel	elgs	jó	vált	jó
Weber Lajos r. k.	jel	elgs	jó	elgs	elgs	jó	jó	jó	jó	jó	jel	jel	elgs	vált	jó
Wisner Olivér r. k.	jel	jel	jó	jó	jel	jó	jó	jó	elgs	elgs	jó	jó	jó	vált	jó

Magántanuló : Szigethy Lajos r. k.

V. OSZTÁLY.

A tanuló neve és vallása. ismétlő-e?	Hittan	Magyar nyelv	Német nyelv	Történelem	Számтан	Könyv- viteltan	Termé- szettan	Vegytan	Alkot- mánytan	Mértani rajz	Torna	Ének	Egész- ségtan	Szorgalom	Maga- viselet
Barabás János r. k.	ki	ma	radt												
Koszi Lajos r. k.	jel	jó	elgs	jó	jel	jel	jó	jó	jó	elgs	jó	jel	jó	vált	jó
Morovitz Mór mőz. v.	jó	jó	elgs	jó	jel	jel	jó	jó	jó	elgs	elgs	jó	jó	vált	jó
Simon László r. k.	jel	jó	elgs	jel	jó	jó	jó	jel	jel	elgs	elgs	elgs	jel	dics	jó

6 Magántanulók : Barabás János r. k., Neuszidler Kornél r. k.

VI. OSZTÁLY.

A tanuló neve és vallása. ismétlő-e?	Hittan	Magyar nyelv	Német nyelv	Történelem	Számтан	Könyv- viteltan	Vegytan	Ipartan	Mértani rajz	Torna	Ének	Egész- ségtan	Szorgalom	Maga- viselet
Sifkovits Simon r. k. ism.	ki	ma	radt											

redes tanulók hiányában az osztály egész éven át zárva volt.

5 Magántanulók : Kajdy Imre r. k., Kováts Gyula r. k., Kutschera Gyula r. k., Pesthy Ferencz ág. ev.

VII.

Statisztikai táblázatok az 1887—88. tanévről.

I. A tanulók általános áttekintése.

O s z t á l y	A tanulók száma		V a l l á s u k					nyelvi viszonyaik minő nyelv. beszélnek'			Szülei polgári állása					Előmenetelők ?	
	beiratott	elmaradt	római kath.	görög keleti	ág. evang.	helv. hitv.	móz. vall.	magyar	magyar-német	magyar-szerb	értelmiségi	önálló, őstermelő, földbirt. és bérlet	kereskedők és iparosok	magántisztviselők	szolgálatot tevők munkások	haladók	ismétlők
I	55	10	47	—	1	1	6	45	10	—	11	5	20	8	11	28	16*
II.	27	4	20	1	3	—	3	20	6	1	3	1	10	4	9	20	3
III.	17	4	16	—	—	—	1	12	5	—	3	1	6	5	2	10	3
IV.	19	2	17	1	1	—	—	12	6	1	7	—	5	2	5	14	3
V.	5	—	4	—	—	—	1	4	1	—	2	—	2	1	—	5	—
VI.	5	1	4	—	1	—	—	4	1	—	3	—	1	—	1	5	—
Összeg:	128	21	108	2	6	1	11	97	29	2	29	7	44	20	28	82	25

*) Egy tanuló vizsgálatlan maradt.

T A N T Á R G Y	I. osztály				II. osztály				III. osztály				IV. osztály				V. osztály				VI. osztály			
	jéles	jó	elégs	elégt	jéles	jó	elégs	elégt	jéles	jó	elégs	elégt	jéles	jó	elégs	elégt	jéles	jó	elégs	elégt	jéles	jó	elégs	elégt
Hít- és erkölcsan	10	16	12	6	16	6	1	—	4	8	1	—	8	7	1	—	2	1	—	—	—	—	—	—
Magyar nyelv	10	13	15	6	12	6	3	2	3	5	4	1	6	—	9	1	—	3	—	—	—	—	—	—
Német nyelv	2	10	26	6	4	11	7	1	1	3	6	3	5	5	6	—	—	—	3	—	—	—	—	—
Földrajz- és statisztika	9	6	13	16	8	6	9	—	2	7	4	—	5	5	6	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Történelem	—	—	—	—	—	—	—	—	3	6	4	—	5	5	6	—	1	2	—	—	—	—	—	—
Számтан	12	16	10	6	15	6	2	—	3	5	4	1	4	7	4	1	2	1	—	—	—	—	—	—
Mértan	10	16	11	7	15	5	3	—	5	3	4	1	5	9	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—
Könyvviteltan	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	1	—	—	—	—	—	—
Természetrájz	7	13	16	8	4	12	7	—	2	5	6	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Természettan	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	4	5	4	3	—	3	—	—	—	—	—	—
Vegytan	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	2	—	—	—	—	—	—
Ipartan	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Alkotmánytan	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	2	—	—	—	—	—	—
Mértani rajz	3	14	19	8	2	7	13	1	3	6	4	—	4	3	7	2	—	—	3	—	—	—	—	—
Szabadkézi rajz	4	14	23	3	3	7	13	—	5	5	3	—	4	4	7	1	—	—	—	—	—	—	—	—
Szépírás	2	19	19	4	—	15	8	—	4	3	6	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Torna	—	11	33	—	—	12	11	—	—	7	6	—	2	11	3	—	—	1	2	—	—	—	—	—
Enek	5	18	17	2	7	6	10	—	4	5	4	—	8	6	2	—	1	1	1	—	—	—	—	—
Egészségtan	—	—	—	—	—	—	—	—	1	6	6	—	2	6	8	—	1	2	—	—	—	—	—	—

Z á r v a v o l t

VIII.

Tandijmentes, ösztöndijas, jutalmazott és segélyezett
tanulók az 1887—88. tanévben.

A) *Tandijmentesek:*

Antalics Ignác, Aigner Géza, Csillag Károly, Csemits Jenő, Augenfeld Ferencz, Sável Antal, Biró Ferencz, Sallér János, Hochecker Ferencz, Besznicza József, Soós István, Vellák János, Vellák József, Antal János, Horényi Béle, Németh Jenő, Sali Gyula, Fekete Vendel, Buváry Károly, Németh József, Koller Nándor, Erdélyi György, Bakos László I. — Durinyi Lajos, Bedenics Kálmán, Kitzinger Rezső, Lenk Zsigmond, Golobics Sándor, Budai Gyula, Gaál János, Stocker Lajos, Drávecz Lajos, Bodzai István, Kovács Emil, Eder Ferencz, Tibolt Boldizsár, Kocsis Ödön, II. — Hafner Antal, Banekovits János, Schwetz Ferencz, Németh Géza, Országh György III. — Varga Jenő, Horváth János, Wagner Aladár, Gergye Sándor, Aposztolovits Sándor, Farkas György, Matkovits Mihály, Csillag József, Horváth Gyula IV. — Morovitz Mór, Barabás János V. — Sifkovits Simon VI. oszt. tanulók.

B) *Ösztöndijasok:*

Gergye Sándor és Hadnagy Imre IV. oszt. tanulók. Tallián-féle 60 frtos ösztöndíj, egyenkint 30—30 frt.

C) *Jutalmazottak:*

Wisner Olivér IV. oszt. tanuló mint a magyar nyelvtanban jeles tanuló, 1 db arannyal tek. Knausz B. ur szives adományából. Banekovits János III. oszt. tanuló mint jeles számoló, 1 db arannyal tek. Ebenspanger Lipót ur szives adományából. — A tek. iskolaszék által utalványozott 20 frtnyi összegből vett jutalomkönyvekkel a következők jutalmaztattak: Baron Rezső, Hochecker Ferencz, Landler Ernő, Molnár Vincze, Schmál Zoltán I., Bedenics Kálmán, Budai Gyula, Fagyas Lajos II., Trebár Ernő III. Belus László, Gürtler Ferencz és Höffer Ferencz IV. oszt. tanulók.

D) *Segélyezettak:*

I. A tek. városi hatóság által kiutalványozott összegből:

a) *Ruhával:* Soós István, Vellák János, Bakos László, Biró Ferencz, Antalics Ignác, Hochecker Ferencz, Aigner Géza, Csillag Károly I. — Drávecz Lajos, Kovács Emil, Gaál János, Kocsis Ödön, Lenk Zsigmond, Stocker Lajos, Durinyi Lajos, Golobics Sándor, Budai Gyula II. — Hafner Antal, Banekovits János, Stern Ernő III. oszt. tanulók.

b) Iskolai könyvekkel: Récsey József, Németh Jenő, Lukács Lajos, Schmal Zoltán, Biró Ferencz, Aigner Géza, Antalics Ignác, Weiss Salamon, Németh József, Hochecker Ferencz, Báron Rezső, Sali Gyula, Soós István, Rada György, Horényi Béla, Koller Nándor, Bakos Lázsló I. — Éder Ferencz, Gaál János, Kovács Emil, Haspel Ferencz, Kitzinger Rezső, Dravec Lajos, Golobics Sándor, Kocsis Ödön, Lenk Zsigmond, Stocker Lajos, Durinyi Lajos, Bodzai István, Budai Gyula, Bedenics Kálmán, Tibolt Boldizsár, Gerstner Győző II. — Horváth János, Stern Ernő, Schwetz Ferencz, Németh Géza, Hafner Antal Szatnik Károly, Radasits István III. — Horváth Gyula, Junker Rezső, Csillag József, Horváth János, Aposztolovits Sándor, Varga Jenő, Matkovits Mihály, Farkas György, Wagner Aladár, Hadnagy Imre IV. Barabás János, Simon László, Morovitz Mór, Koszi Lajos V. oszt. tanulók.

II. A segélyalaptól:

Ruhával: Hadnagy Imre, Horváth Gyula, Horváth János, Gergye Sándor IV. — Koszi Lajos, Morovitz Mór V. oszt. tanulók.

III A szent-Istvánnapi ünnepélyt rendező bizottság szives adományából:

Iskolai könyvekkel: Csillag Károly, Kalovits Lajos, Vellák János, Erdélyi György I. — Banekovits János III. — Gergye Sándor. IV. osztályu tanulók.

IX.

Az 1888—89. tanév megkezdésére vonatkozó értesítés.

A tanulók felvétele, vagyis beírása augusztus 30-án kezdődik és tart szeptember hó 2-ig, naponként délelőtti 9 órától 12-ig és délutáni 3 órától 5-ig a polgári iskola épületében (I. em) igazgatói irodában; a javító és pótvizsgálatok tartatnak szeptember 2-án. Ezentul csak igazolandó alapos okoknál fogva vehető fel a tanuló.

1. Az iskolai év a polg. iskolában szept. 1. napján kezdődik és tart a következő év június hava végéig.

2. A polgári iskola első osztályában szabályszerűen csak oly tanuló léphet fel:

a) ki legalább életének 9. évét betöltötte;

b) kinek az elemi (nép) iskola negyedik osztálya számára kiszabott tantárgyakban elegendő jártassága van s ebbeli ismereteit e végre elrendelt felvételi vizsga útján igazolja.

3. A polgári iskolába lépő tanuló bármely nemzetiséghez tartozik, köteles a magyarnyelvet is tudni annyira, hogy a törvény által ezen iskolában elrendelt magyar nyelvi oktatásban fennakadás nélkül részt vehessen.

4. A polgári iskola egy-egy osztályába bevehető minden oly tanuló, ki koránál fogva az általa kijelölt osztályba beillik és az azon osztályba megkivántató előkészültségről vizsgálat útján bizonyosságot tesz; középtanodából a polgári iskolába átlépni kívánó tanulót, bizonyítványa alapján is fel lehet venni.

5. A felvételi vizsgálat díjmentes.

6. A polgári iskola egy-egy osztályába rendszerint 50 tanuló-nál többet felvenni nem lehet.

7. A polgári iskola negyedik osztályába átlépő tanuló ha a polgári iskola mellé ipartanműhely is van állítva: beléphet abba és az ott felvett iparágakat az iskola 4., 5. és 6. osztályában kiszabott tantárgyak tanulása mellett megtanulhatja annyira, hogy onnan a polgári iskola hatodik osztálya bevégeztével, mint iparos-géd léphet át az illető iparos műhelyébe.

8. A polgári iskola negyedik osztályát bevégezett tanuló, ha szakiskolákba akar átmenni, átléphet:

a) tanítóképezdébe,

b) kereskedelmi iskolába.

c) középipartanodába,

d) az országos mintarajztanodába.

9. A polgári iskola hat osztályát bevégezett tanuló előtt következő utak állnak nyitva:

a) Alkalmaztathatja magát állami hivatalokra, vasuti gyakor-nokságra, a nem kincstárilag kezelt postai, távirdai kezelői szol-

gálatra, számtiszti hivatalokra, a miniszteriumoknál, vámi, pénzügyőri, fogyasztási adói, pénz- és adóőrési, dohánybeváltási, gyártási és eladási, lotto, bélyegző és sóhivataloknál, a megyék-nél segéd és kezelői állomásokra stb.

b) Ipari, kereskedelmi, biztosító-társulatoknál, pénzügyintézeteknél.

10. Ha a 6. osztály bevégezése után még tovább is tanulni akar, átléphet a gazdasági,* állatorvosi középintézetekbe.

A növendék személyesen, még pedig szülei, gyámja, vagy ezek megbízottja kíséretében tartozik a fölvételre az igazgatóság-nál megjelenni.

Minden nyilvános és magántanuló beiratás alkalmával a tandíjon kívül 1 frtot fizet az ifjusági könyvtárra. Az egész évi tandíj a tekintetes iskolaszék 1878. október 31-én tartott gyűlé-sének 11. pontja értelmében minden vidéki és magántanulóra nézve 5 frt, a helybeli nyilvános tanulókra nézve pedig 3 frt, mely a beiratáskor lefizetendő.

A tandíj fizetés alól való felmentés egyedül Nagy-Kanizsa város hatóságát, mint ezen intézet kegyurát illeti, azért a fel-mentés iránti folyamodványok a város tekintetes tanácsához nyújtandók be

A pótl- és javító vizsgálatokra oly tanulók bocsáttatnak, kik csak **egy** kötelezett tantárgyból nyertek »elégtelen« osztályzatot. Azoknak, kik **két** tantárgyból nyertek »elégtelen« osztályzatot és a kiknél a hiány pótlása a szünnapok alatt remélhető, a tantestület engedélyt adhat a javítóvizsgálat letételére, de csupán azon intézetnél, a hol tanultak. Kik több tantárgyból kaptak »elégtelen« tanjegyet az osztály ismétlésére köteleztetnek.

A beiratási és vizsgálati napok pontos megtartására annyival is inkább felhivatik a t. szülők figyelme, mert a később jelentkező s késedelmét kellőleg igazolni nem tudó tanuló a tanintézetbe nem vétetik fel.

N a g y - K a n i z s á n, 1888. évi június hó 29-én.

Morgenbesser János

igazgató.

* A nagyméltóságú vallás- és közoktatási m. kir. Miniszterium-nak 1888. évi június hó 1-én 21427. szám alatt kelt magas rendeletéhez képest, a nagyméltóságú földmivelés- ipar- és kereskedelemügyi m. kir. Miniszterium által a gazdasági tanintézetek számára kiadandó s a jövő tanévben már életbe léptetendő új szervezeti szabályok értelmében a polgári iskolák VI. osztályát jó sikerrel végzett tanulók a gazdasági tanintézetekbe felvehetők.

Tartalom.

- I. Visszapillantás az 1887—88. tanévre.*
  - II. Jótékonyági ügy.*
  - III. Az intézet tanszereinek gyarapodása 1887—88-ban.*
  - IV. Felügyelet és iskolai személyzet.*
  - V. A bevégzett tananyag áttekintése, tankönyvek és tanárok.*
  - VI. Az ifjuság érdemsorozata az 1887—88. tanév végén.*
  - VII. Statisztikai táblázatok az 1887—88 tanévről.*
  - VIII. Tandíjmentes, ösztöndíjas, jutalmazott és segélyezett tanulók az 1887—88. tanévben.*
  - IX. Az 1888—89. tanév megkezdésére vonatkozó értesítés.*
-

